

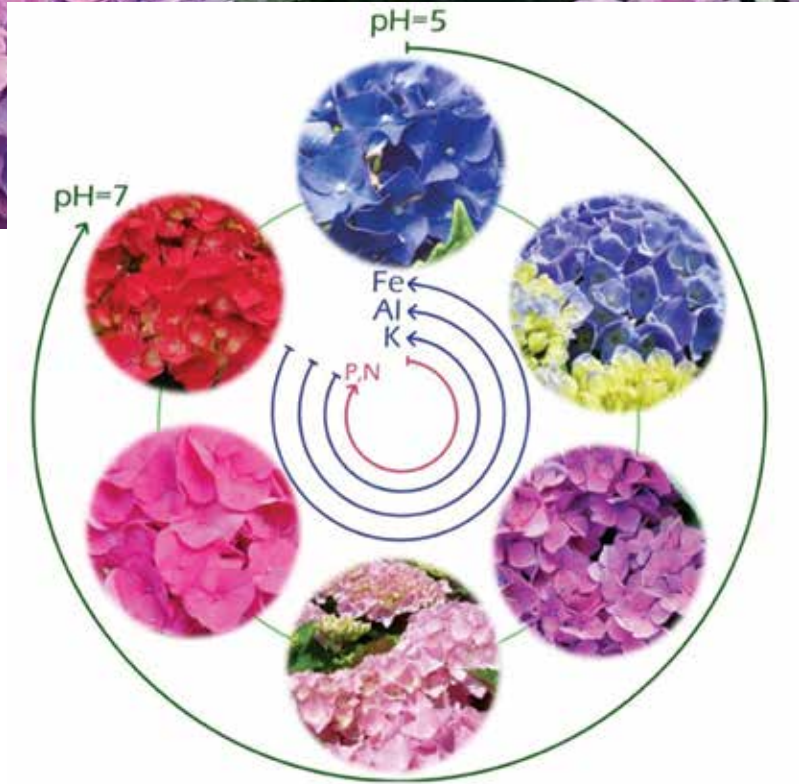
Yeni Bir İş Fırsatı Ortanca Çiçeği Yetiştiriciliği

Prof. Dr. Soner KAZAZ

Ankara Üniversitesi / Ziraat
Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü
Öğretim Üyesi

Ortancalar dünyanın dörtbir yanında varlar

Ortancalar Hydrangeaceae familyası Hydrangea cinsi içerisinde yer alır. Bitkinin cins ismi Hydrangea'nın suyu sevmesi ve meyvenin su kabını andırmasından dolayı Eski Yunanca'da 'Su Kabı' anlamına gelen 'Hydra' (su) ve 'Aggeion' (kap) kelimelerinden gelmektedir. Hydrangea cinsinde yaklaşık 70-75 çiçekli bitki türü olup bunların çoğunluğu 1-3 m'ye kadar boylanabilen çiçekli çalı formunda, yazın yeşil veya herdem yeşil, bazı türleri ağaççık, tropik bölgelerde yayılış gösteren türleri ise 30 m'ye kadar boylanabilen ağaç formunda trımanıcı bitkilerdir. Kuzey Yarımküre bitkisi olan ortancalar doğal olarak Doğu Asya'nın ılıman bölgelerinde özellikle Çin ve Japonya'da, Kuzeydoğu Amerika ve Güney Amerika'nın ılıman ve tropikal iklim bölgelerinde yayılış gösterirler.

Şekil 1. Ortancalarda Ph değeri ve besin elementleri ile çiçek renginin değişimi

Doğu Karadenizin Ortancaları

Ortanca türleri arasında süs bitkisi olarak en fazla yetiştirilen ve ticareti yapılan tür 'büyük çiçekli ortanca' olarak da bilinen Hydrangea macrophylla Thunb.'dur. Bu tür aynı zamanda ülkemizin Doğu Karadeniz Bölgesinde doğallaşmış süs bitkisi olarak yetiştirilmektedir.

İç ve dış mekanın vaz geçilmezidir Ortancalar

Ortancalar dış mekan ve iç mekan süs bitkisi olarak dünyada yaygın bir kullanıma sahiptir. Son yıllarda ise ortancaların kesme çiçek olarak kullanımı da giderek artış göstermektedir. Dünyada kesme çiçek satışının en fazla yapıldığı Hollanda mezarlarında 2009-2016 arasındaki son 8 yılda kesme çiçek ortancalarının satışı

Şekil 2. Ortancada çiçeğin gelişim aşamaları (solda), Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Ar-Ge serasında kesme çiçek ortanca yetiştiriciliği (sağda)

adet bazında %56.4 (36.6 milyon dal), ciro bazında %92.7 (44.4 milyon Euro) oranında artış göstermiştir. Dal fiyatı ise aynı dönemde %23 artarak 1.22 Euro'ya yükselmiştir.

Kesme çiçek ekonomisinde Ortancalar

Hollanda'da kesme gül üretimi yapan üreticiler son yıllarda seralarında kesme gül üretimi yerine kesme çiçek ortanca yetiştiriciliğine yönelmişlerdir. Son yıllarda ülkemizde de ortancaların gerek kesme çiçek ve saksılı süs bitkisi gerekse dış mekan süs bitkisi olarak tüketimi ve buna paralel olarak ithalatı da giderek artış göstermektedir. Türkiye, dış mekan ve saksı bitkisi olarak kullanılan

ortancaların neredeyse tamamını başta Hollanda olmak üzere Fransa ve Almanya'dan ithal ederken, kesme çiçek ortancalar ağırlıklı olarak Hollanda'dan ithal edilmektedir.

Ülkemizde özellikle kesme çiçek ortanca tüketiminin artması ve ithal ortanca fiyatlarının yüksek olması bazı kesme çiçek üreticilerini ortanca üretimine yöneltmiştir. Aynı zamanda Karadeniz Bölgesi'ndeki bazı illerdeki ev bahçelerindeki ortancaların son dönemlerde kesme çiçek olarak pazarlandığını da görmekteyiz.

Rengarenk Ortancalar...

Ortanca bitkisinde çiçek rengi yetiştirme ortamının pH değerine bağlı

olarak değişir. Yetiştirme ortamının pH değeri 4.5-5 olduğunda çiçek rengi mavi renge dönüşmekte, yetiştirme ortamının pH değeri 6-6.5 olduğunda ise çiçekler pembe renge almaktadır. Beyaz renkli çeşitlerde ise pH değeri çiçek rengini etkilemez. Çiçek renginin pH ile değişmesinde en etkili faktör Alüminyum (Al) olup Al alınabilirliği renk oluşumu ve değişiminin belirleyicisidir. Al alınabilirliği de doğrudan yetiştirme ortamının pH değeri ile ilgilidir. Ortancalar genellikle ilkbahardan itibaren çiçek açmaya başlar ve çiçekleri sonbahara kadar devam eder. Dikimden veya budamadan itibaren 90-100 gün sonra çiçek açarlar. Çiçeklerin vazo ömrü 8-12 gün arasında değişir.

Şekil 3. Hollanda kesme çiçek ortanca serası (solda) ve Trabzon'da ev bahçesinde ortanca bitkisi (sağda)

Şekil 4. Samsun (solda) ve Rize (sağda)'de ortanca bitkilerinden görünüm

Şekil 5. Rize'nin Pazar (solda) ve Derepaşarı (sağda) ilçelerinde ortancalar

Şekil 6. Ticari ortanca çeşitleri, Ankong Rose (solda), Ankong Blue (sağda)

Şekil 7. Ordu ili parklarından temin edilip kesme çiçek olarak yetiştirilen ortancalar